SZÉCHENYI ISTVÁN EGYETEM
GYŐR

Széchenyi István Egyetem Felmérés a végzett hall gatók körében

(2003 és 2006-ban végzettek)

Győr

2009.

1. BEVEZETÉS

A felsőoktatási intézmények végzettjeinek pálya- és utánkövetése az USA-ban és Európa egyes országaiban már több évtizedes múltra tekint vissza. Ez számos pozitívumot foglal magába: erősíti az intézmények és a munkaerőpiac, valamint az intézmények és az öregdiákok közötti kapcsolatot, felhívja a figyelmet a képzésre, a lehetséges változtatásokra. Magyarországon 2005-ben a Felsőoktatási Törvényben rögzítették a kötelező pályakövetés bevezetését (2005. évi CXXXIX. törvény a felsőoktatásról).
A Széchenyi István Egyetem rendkívül fontosnak tartja a pályakövetést és az ebből kapott eredmények hasznosítását. A DPR bevezetése a felsőoktatásban önkéntes alapon működik. A visszaküldési hajlandóság és a végzettek elérése nehezíti a reprezentativitást. A sikeres intézményi DPR-hez élő kapcsolatok ápolása szükséges a hallgatókkal és végzett hallgatókkal.
Az öregdiák hálózat kiépítése ezért felértékelődik, a visszajelzések nem pusztán törvényi kötelesség, hanem az eredményeket, az azokból levont következtetéseket fel kell használni a képzésre, a tartalomra, a programokra, szolgáltatásokra. A felmérés, amennyiben a felsőoktatási intézmények komolyan veszik, hozzájárulhat az egyetem minőségbiztosítási rendszerének fejlesztéséhez, színvonalasabb képzéséhez.
A felsőoktatásban számos rangsor létezik a legkülönbözőbb mutatók alapján. E rangsorok nem tartalmazzák az elhelyezkedés eredményeit, mely elengedhetetlen mutató. Erre hívja fel a figyelmet Fábri György is tanulmányában (Egyetemi-főiskolai rangsorok, 2003-2005; Diploma 2007).
Az eredményes oktatás és a képzés legfontosabb mércéje lehet az elhelyezkedés és a munkaerőpiacon történő sikeres helytállás. A hallgatók fő célja az életpálya tervezésben nem pusztán a diploma elérése kell, hogy legyen. A diploma egyfajta tudás megszerzése, melynek birtokában a hallgató az életében, szakmájában sikeressé válhat. (Persze számos körülmény befolyásolhatja még a sikert: szerencse, kapcsolatok, stb.)
A középiskolás diákok szak- és intézményválasztása meghatározhatja a jövőjüket. Az adott pályaválasztást befolyásolhatja későbbi munkahelyüket. Az Állami Foglalkoztatási Szolgálat elkészített egy honlapot, melyen a szakokat és a lehetséges szakmákat párosította össze (www.epalya.hu). Ez egyfajta irányt mutathat a pályaorientációhoz.
A másik fontos választás a szakma mellett a felsőoktatási intézmény. Nem mindegy, hogy az egyazon diplomát nyújtó intézmény milyen gyakorlati kapcsolatokkal rendelkezik és a végzettek elhelyezkedési esélyei milyen perspektívát nyújtanak. (természetesen a tanulmányok és elhelyezkedés mellett még számos „tanulmányi élet minőséget" befolyásoló tényezőt érdemes lehet figyelembe venni, pl. kulturális lehetőségek, sportlehetőségek, közösségi élet, kollégiumi díj és ösztöndíj lehetőségek…).
A Széchenyi István Egyetem Karrier és PR Irodája ezen elvek tudatában és fontossága tükrében készített felmérést a végzett hallgatók körében. A kutatás legfőbb célja az előző évekhez hasonlóan megismerni az öregdiákok véleményét, hogy miként értékelik az elhelyezkedésüket, annak körülményeit, a Széchenyi István Egyetemen szerzett tudásukat, és az intézményt.
Utókövetéses vizsgálatunkat a 2003-ban és 2006-ban diplomát szerzett hallgatók körében végeztük.
A pályakövetés eredményeit összefüggésbe állítjuk a 2006-ban végzős hallgatók körében készített felméréssel, mely összefüggésben áll a végzettek kérdőív kérdéseivel.
A 2002/2003-as illetve a 2005/2006-os tanévben záróvizsgát tett hallgatók közül 358-an töltötték ki a kérdőívet, a visszaküldési arány egyetemi szinten 15,39%, amely reprezentatív mintát mutat.
Az összefoglaló tanulmányban kitérünk a végzettek elhelyezkedésére, annak körülményeire (szakmában való elhelyezkedés, munkabér), a meglévő képességekre, képzettségekre, az egyetemi képzés értékelésére és a továbbképzési elképzelésekre.

2. ÉRTÉKELÉS

2.1. Elhelyezkedés

Az adatfelvételnél vizsgáltuk az elhelyezkedés irányait, körülményeit. A 2006-ban végzetteknél érdemes összehasonlítani ezeket az adatokat a végzéskor adott feleleteikkel, mikor arra kerestük a választ, hogy hol, mikor, milyen területen szeretnének elhelyezkedni, letelepedni, mennyi lesz a bruttó munkabérük, a szakmájukban vállalnak-e munkát, továbbá tud-e a régió ennyi fiatal számára megélhetést biztosítani.
A felmérés azt mutatja, hogy a Széchenyi István Egyetem végzett hallgatóinak több mint 60%-a Győrt és a régiót választotta lakhelyéül és itt talált munkát magának, míg a fennmaradók Budapesten, vagy más régióba hazatérve helyezkedtek el. A 2003-ban végzetteknél már látható a mai kornak megfelelő mobilitás, azaz az öregdiákok 6,21%-a külföldön él és dolgozik jelenleg. Az alábbi ábráról leolvasható, hogy egykori hallgatóink elhelyezkedése nagyrészt a szülőfalujuk, szülővárosuk illetve annak környékére összpontosul. Erős szívó hatás érezhető Győr illetve Budapest esetében, de egyre gyakrabban vállalkoznak külföldi munkára is a fiatalok.

1. táblázat: Az öregdiákok elhelyezkedésének irányai

2003-ban végzettek	Győrben	a Nyugat-dunántúli régióban	Budapesten	Magyar-ország más régiójában	Külföldön
Öregdiákok jelenlegi lakhelye	12,42%	47,20%	14,29%	19,88%	6,21%
Szülők lakhelye	10,13%	58,23%	6,96%	24,05%	0,63%
Összesen	11,29%	52,66%	10,66%	21,94%	3,45%

2006-ban végzettek	Győrben	a Nyugat-dunántúli régióban	Budapesten	Magyarorszá g más régiójában	Külföldön
Öregdiákok jelenlegi lakhelye	28,57%	33,86%	15,87%	19,05%	2,65%
Szülők lakhelye	19,05%	43,92%	5,82%	31,22%	0,00%
Összesen	23,81%	38,89%	10,85%	25,13%	1,32%

Forrás: az öregdiák kérdőívek adatai

A 2006-ban végzettek vélt és valós elhelyezkedési adatait vizsgálva azt a megállapítást tehetjük, hogy többé-kevésbé sikerült öregdiákjainknak tartani magukat az előzetes elképzeléseikhez. Közülük is kiemelkednek a győriek, akik szinte teljesen az elvárásaik szerint találtak munkát, míg legbizonytalanabbnak a Magyarország egyéb régióiból érkezettek voltak, akik „csak” 80%-ban látták reálisan a helyzetüket és tudták abszolválni a tervüket. A származási és elhelyezkedési helyek közti legnagyobb különbség a Budapestről származók esetében tapasztalhatók. Az ő esetükben valamennyien Budapesten terveztek elhelyezkedni, 27,27%-uk azonban meglepő vagy nem meglepő módon, de itt maradt Győrben és a régióban.

2. táblázat: A 2006-ban végzettek vélt és valós elhelyezkedési helye

Elhelyezkedés / Származás	Győrben		a Nyugat-dunántúli régió		Budapesten		Magyarország más régiójában		Külföldön	
	Elképzelt	Jelenlegi	Elképzelt	Jelenlegi	Elképzelt	Jelenlegi	Elképzelt	Jelenlegi	Elképzelt	Jelenlegi
Győr	78,00%	75,00%	12,00%	11,11%	10,00%	11,11%	0,00%	0,00%	0,00%	2,78%
Nyugat-dunántúli régió	37,75%	21,69%	49,51%	68,67%	6,86%	6,02%	4,41%	0,00%	1,47%	3,61%
Budapest	0,00%	9,09%	0,00%	18,18%	100,00%	72,73%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Magyarország más régiója	37,96%	13,56%	25,91%	1,69%	19,34%	22,03%	15,69%	61,02%	1,09%	1,69%
Végösszeg	**43,24%**	**28,57%**	**30,72%**	**33,86%**	**16,36%**	**15,87%**	**8,68%**	**19,05%**	**1,00%**	**2,65%**

Forrás: az öregdiák kérdőívek adatai

A munkahely megtalálásának időpontjáról az öregdiákok úgy nyilatkoztak, hogy több mint 90%-uk fél éven belül elhelyezkedett és közülük 48,09% egy hónapon belül megtalálta az őt foglalkoztatni kívánó céget. A két évfolyam közül ez a 2006-ban végzetteknek ment nagyobb arányban, viszont náluk fordul elő nagyobb számban az egy éven túli elhelyezkedésben is. Itt azonban érdemes megjegyezni, hogy az itt látható 1,63%-os adat, a még tanulmányokat végző fiatal öregdiákokat foglalja magába.

3. táblázat: A munkahelyhez jutás időtartama

	2003-ban végzettek	2006-ban végzettek	Összesen
1 hónap, vagy annál kevesebb	**43,95%**	**51,63%**	**48,09%**
2 hónap	**16,56%**	**11,96%**	**14,08%**
3 hónap	**15,92%**	**12,50%**	**14,08%**
fél év	**14,65%**	**14,13%**	**14,37%**
1 év	**5,73%**	**3,26%**	**4,40%**
több mint egy év	**3,18%**	**4,89%**	**4,11%**
még nem helyezkedett el	**0,00%**	**1,63%**	**0,88%**

Forrás: az öregdiák kérdőívek adatai

A 2006-ban záróvizsgát tett hallgatók 31,05 %-a rendelkezett munkahellyel záróvizsga időpontjában és a megkérdezettek 63,11 %-a tervezte a következő félévben munkahely keresését. A megkérdezettek csak a 7,01 %-a vélte úgy, hogy a záróvizsgát követő 1 hónapon belül talál állást. Az alábbi táblázat megmutatja mennyire sikerült tartani magukat az elképzelésekhez. Összefoglalva elmondható, hogy nagyon pozitív kép rajzolódott ki, miszerint a végzettek 51,63%-ának sikerült az elhelyezkedés egy hónap alatt, bár ezt csak a megkérdezettek 38,84%-a várta.

1. ábra: A 2006-ban végzettek vélt és valós elhelyezkedési ideje

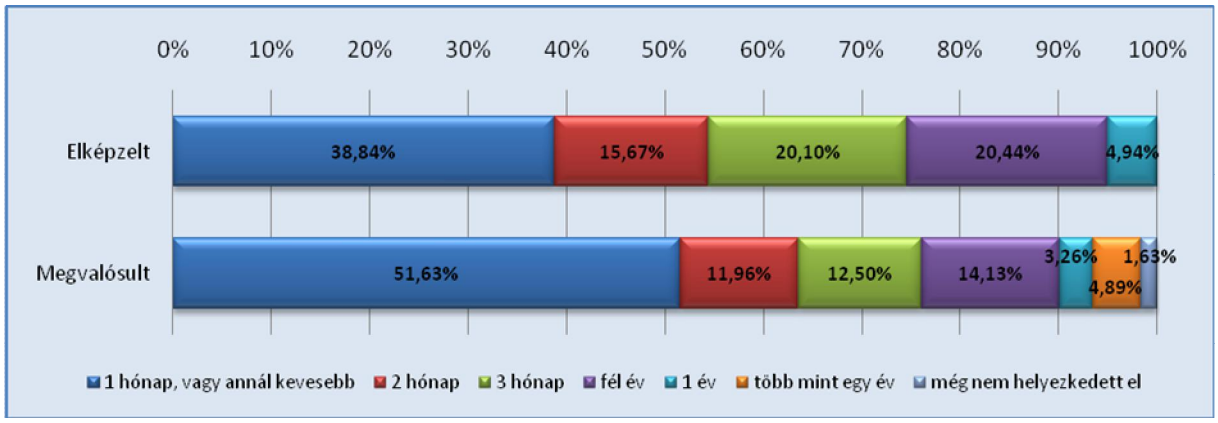

Forrás: az öregdiák kérdőívek adatai

Nagyon fontos szempont a pályán, szakmában való elhelyezkedés. A felmérés adatai alapján a válaszadók több mint 80%-a a saját szakterületén helyezkedett el. Legnagyobb pályaelhagyás a műszaki menedzsereknél és a mérnöktanároknál tapasztalható, míg az egyetemi közgazdászok, építészek, építőmérnökök és településmérnökök mindannyian a szakmájukban találtak munkát.

4. táblázat: Szakmában való elhelyezkedés

	igen	nem
2003-ban végzettek	82,58%	17,42%
2006-ban végzettek	80,11%	19,89%
Összesen	81,23%	18,77%

Forrás: az öregdiák kérdőívek adatai

A három évvel ezelőtti kérdezéskor a válaszadók mintegy kétharmada (65,44%) válaszolta azt, hogy az elvégzett szak szerinti területen szeretne állást keresni magának. Ha a most adott válaszokat - a tényleges elhelyezkedést - összevetjük ezzel, azt kell mondanunk, hogy az egykori hallgatók pesszimisták voltak ebben a kérdésben, ugyanis ezt bőven sikerült felülmúlniuk.

2. ábra: Szakmában való elhelyezkedés a 2006-ban végzetteknél

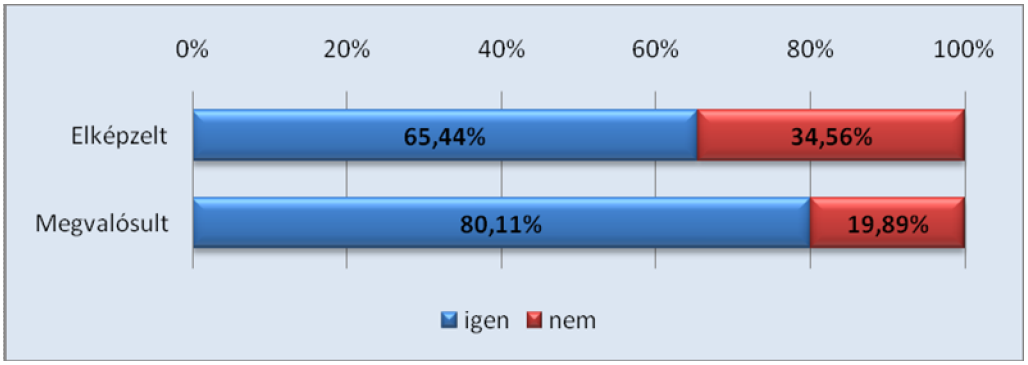

Forrás: az öregdiák kérdőívek adatai

A felmérésekben nagyon fontosnak éreztük megkérdezni, hogy a végzett hallgatók milyen kereseti várakozásokkal jelennek meg a munkaerőpiacon, illetve mekkora a jelenlegi bruttó jövedelmük. A válaszadók 68%-nak bruttó bére a 100 és 300 ezer forint közé eső szakaszban található. A beérkezett adatok alapján meglepő módon a mérnöktanár diplomával kikerülők keresnek a legjobban, majd a villamosmérnökök és az informatikusok.

5. táblázat: Munkabér elvárások a végzős hallgatók körében

	2003-ban végzettek	2006-ban végzettek	Összesen
100.000 Ft alatt	2,60%	6,11%	4,49%
100.000 - 200.000 Ft	36,36%	37,22%	36,83%
200.000 - 300.000 Ft	29,87%	32,78%	31,44%
300.000 - 400.000 Ft	22,08%	16,67%	19,16%
400.000 - 500.000 Ft	3,90%	6,67%	5,39%
500.000 Ft felett	5,19%	0,56%	2,69%

Forrás: az öregdiák kérdőívek adatai

Érdemes egy pillantást vetni arra is, hogy a 2006-os elképzelések milyen arányban váltak valóra. Az 3. ábrára tekintve biztosan kijelenthető, hogy a széchenyis diákok valósan látják a helyzetüket és sem alul, sem felül nem értékelik magukat és a képességeiket. Talán ennek is köszönhető az a nagy arányú gyors elhelyezkedés, amelyet már taglaltunk az előzőekben.

3. ábra: Elképzelt és realizált munkabér a 2006-ban végzetteknél

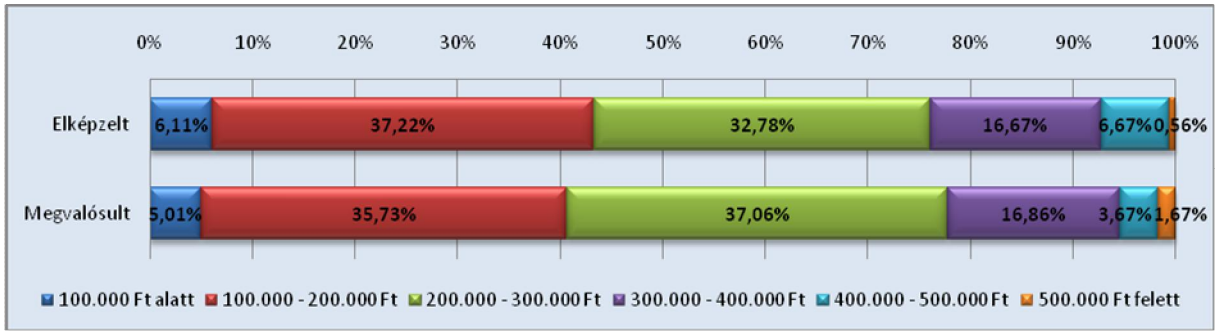

Forrás: az öregdiák kérdőívek adatai

2.2. Megszerzett képzettségek/képességek

A következő része a kérdőívnek az öregdiákok által fontosnak tartott, vélt kompetenciákra kérdezett rá. A szakmai tudás, a kommunikáció szerepének jelentőségét jelzik azok a válaszok, melyek a munkavégzés és a személyes fejlődés fontossága szempontjából feltett kérdésekre adtak a megkérdezettek. A lehetséges 11 kompetencia sorrendjét az alábbi ábra mutatja.
A felmérés alapján a kérdőívet kitöltő hallgatók a sokat hangoztatott jó kommunikációs képességet tartják a legfontosabb kompetenciának. A második helyre a szakmai tudás került, majd ezt követően a személyes kapcsolatok, majd a rugalmasság és a szakmai tapasztalat. Meglepő az a kontraszt, hogy míg a szakmai tudást az egyik legfontosabb tényezőnek ítélték, addig a szakmai jártasságban való elmélyültséget biztosító pluszmunkákat (a TDK-n, illetve esettanulmány versenyen való részvételt, a külföldi tanulmányokat) az átlagostól lényegesen alacsonyabb pontszámmal értékelték.

6. táblázat: A munkavégzést, személyi fejlődést segítő kompetenciák

	2003-ban végzettek	2006-ban végzettek	Összesen
kommunikációs készség	4,35	4,27	4,31
szakmai tudás	4,19	4,31	4,25
rugalmasság	4,02	3,96	3,99
személyes kapcsolatok a cégnél	4,02	4,07	4,05
szakmai tapasztalat	3,97	4,01	3,99
nyelvtudás	3,73	3,93	3,83
egyéb szociális kompetenciák	3,37	3,22	3,29
szerencse	3,32	3,43	3,37
külföldi tanulmányok	3,16	3,13	3,14
hallgatói, társadalmi szervezetekben végzett munka	2,65	2,57	2,61
TDK-n, egyéb tanulmányi versenyen való részvétel	2,61	2,44	2,53
Összesen	3,58	3,58	3,58

Forrás: az öregdiák kérdőívek adatai

Ha összehasonlítjuk a végzéskor és a jelenlegi véleményt a személyes kompetenciákról, akkor egyfajta kettősség mutatkozik meg, azaz találunk azonosságokat és jelentős eltéréseket is. Talán legfontosabb, hogy mindkét alkalommal a szakmai tudást tartották a legfontosabbnak a megkérdezettek és a kommunikációs képesség és a nyelvtudás is magas értéket kapott a kérdőívek kitöltésekor. Az eltérések oldalán legszembetűnőbb a személyes kapcsolatok és a rugalmasság értékének megnövekedése. Ugyancsak érzékelhető egy jelentősebb növekedés a „hátsó szektorban" is, azaz ma már jóval többre értékelik az öregdiákok a szociális kompetenciákat, a külföldi tanulmányokat, a tanulmányok mellett egyes szervezetekben végzett munkát és a tanulmányi versenyeken való részvételt.

4. ábra: Az elhelyezkedést és a munkát segítő tényezők

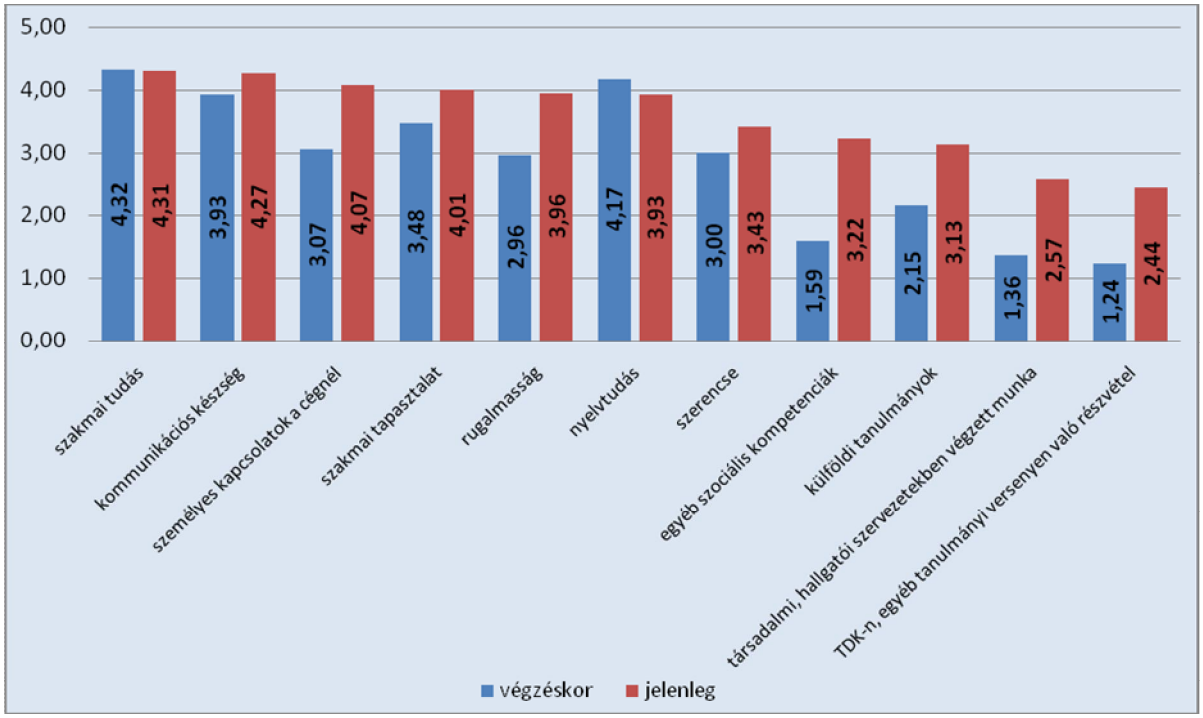

Forrás: az öregdiák kérdőívek adatai

2.3. Az egyetemi képzés értékelése

Arról is megkérdeztük az egykori hallgatókat, hogy mennyire tartják használhatónak az egyetemen tanultakat a munkájuk során. A válaszadók hat lehetőség közül tudtak választani: elengedhetetlen, nagyon hasznos, részben felhasználható, bizonyos szemléletet adott, még nem tudom és egyáltalán nem. A válaszok alapján a képzés megítélése alapvetően pozitívnak tekinthető.

7. táblázat: A tanulmányok hasznosíthatósága

	2003-ban végzettek	2006-ban végzettek	Összesen
elengedhetetlen	8,39%	6,21%	7,23%
nagyon hasznos	23,87%	22,60%	23,19%
részben felhasználható	54,19%	55,93%	55,12%
alig használható	11,61%	10,17%	10,84%
még nem tudom	0,00%	3,95%	2,11%
egyáltalán nem	1,94%	1,13%	1,51%

Forrás: az öregdiák kérdőívek adatai

A végzést követő években az öregdiákok a tanulmányok hasznosításával kapcsolatos véleménye nem változott jelentősen. Az első három pozitív kategória (elengedhetetlen, nagyon hasznos, részben felhasználható) együttes értéke 80% körüli eredményt hozott mindkét esetben, sőt valamelyest, pár %-kal emelkedett is. Mindössze az arányok térnek az egyes felméréseknél.

5. táblázat: A tanulmányok hasznosíthatóságának megítélése a végzéskor és most

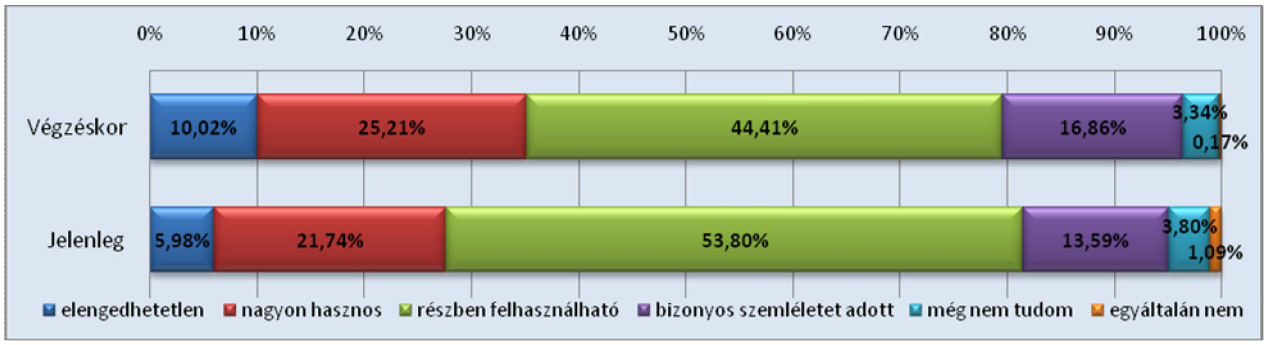

Forrás: az öregdiák kérdőívek adatai

A képzés legnagyobb erősségeként értékelték a megkérdezettek a széleskörű elméleti ismeretek megszerzését, ami feltétlenül jónak számít. A megadottakon kívül nagy számban került megemlítésre a bizonyos szemlélet kialakításában való segítség, illetve az önállóságra való késztetés.

8. táblázat: Az egyetemi/főiskolai képzés erősségei

	2003-ban végzettek	2006-ban végzettek	Összesen
széleskörű elméleti ismeretet adott	**29,75%**	**22,99%**	**26,09%**
bizonyos szemlélet kialakítását segítette	**19,62%**	**29,41%**	**24,93%**
önállóságra késztetett	**17,72%**	**22,46%**	**20,29%**
a szakmai ismereteken túl jogi, szervezési, kommunikációs ismereteket adott	**17,72%**	**6,42%**	**11,59%**
gyakorlati ismereteket adott	**6,33%**	**6,42%**	**6,38%**
felkészített a szakmai problémák megoldására	**4,43%**	**6,42%**	**5,51%**
magas szintű oktatás	**2,53%**	**2,67%**	**2,61%**
sok szó esett az emberi, munkatársi kapcsolatok fontosságáról	**1,90%**	**3,21%**	**2,61%**

Forrás: az öregdiák kérdőívek adatai

Összehasonlítva a 2006-ban végzettek két felmérésben adott véleményét, jelentős különbségek tapasztalhatók. Kijelenthető, hogy a felmérés ezen pontja az egyedüli, ahol szinte teljesen eltérnek a válaszok, és azok aránya. Míg végzéskor elsősorban a szakmai ismereteken túli egyéb ismeretek, a szakmai problémákra való felkészítés és a gyakorlati ismeretek kerültek megemlítésre, addig a most a bizonyos szemlélet kialakítását, az önállóságra való késztetést és a széleskörű elméleti ismeretet emelték ki az öregdiákok.

6. ábra: Az egyetemi erősségeinek megítélése végzéskor és most

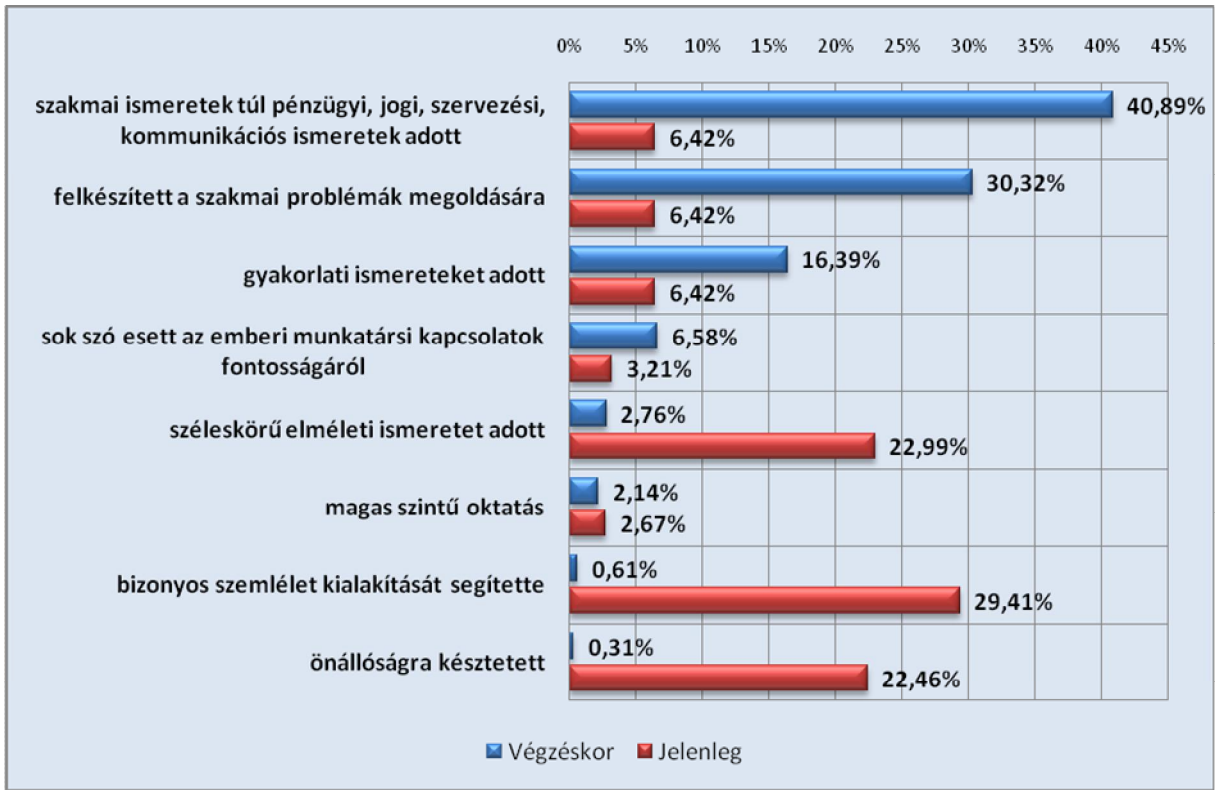

Forrás: az öregdiák kérdőívek adatai

Az öregdiákok megítélése szerint a legnagyobb probléma a szakmai gyakorlati lehetőségek hiánya, melynek orvoslását talán az új képzési rendszer lehetővé teszi. További problémaként jelentkezik, hogy a tapasztalatik alapján, nem korszerű és/vagy nem elégséges szakmai ismeret került oktatásra az egyetemi éveik alatt, valamint alacsony szintű volt a nyelvtanulási lehetőség.

9. táblázat: Az egyetemi/főiskolai képzés gyengeségei

	2003-ban végzettek	2006-ban végzettek	Összesen
kevés volt a szakmai gyakorlati lehetőség	40,25%	33,51%	36,63%
nem korszerű és/vagy nem elégséges mértékű szakmai ismeretet tanítottak	16,98%	20,54%	18,90%
alacsony szintű vagy nem elégséges nyelvtanulási lehetőség	13,84%	19,46%	16,86%
a munkatársakkal való kapcsolattartásról nem, vagy csak alig esett szó	10,69%	5,41%	7,85%
túl széleskörű oktatás	6,29%	4,32%	5,23%
nem volt hiányosság	5,03%	2,70%	3,78%
kapcsolattartás az oktatókkal	3,77%	2,16%	2,91%
kevés, vagy gyenge volt a szűken vett szakmai anyagokon túlmutató ismeret	3,14%	11,89%	7,85%

Forrás: az öregdiák kérdőívek adatai

A 2006-ban végzettek véleménye ebben a tekintetben közel változatlan maradt. Mindkét esetben a már említett három problémát jelölték a legnagyobb arányban. Örömteli, hogy a 20%-kal kevesebben jelezték a szakmai gyakorlat csekély mértékét, viszont elgondolkodtató a szakmai ismeretek nem elégséges méretű oktatásának ily nagy mértékű térnyerése.

7. ábra: Az egyetemi gyengeségeinek megítélése végzéskor és most

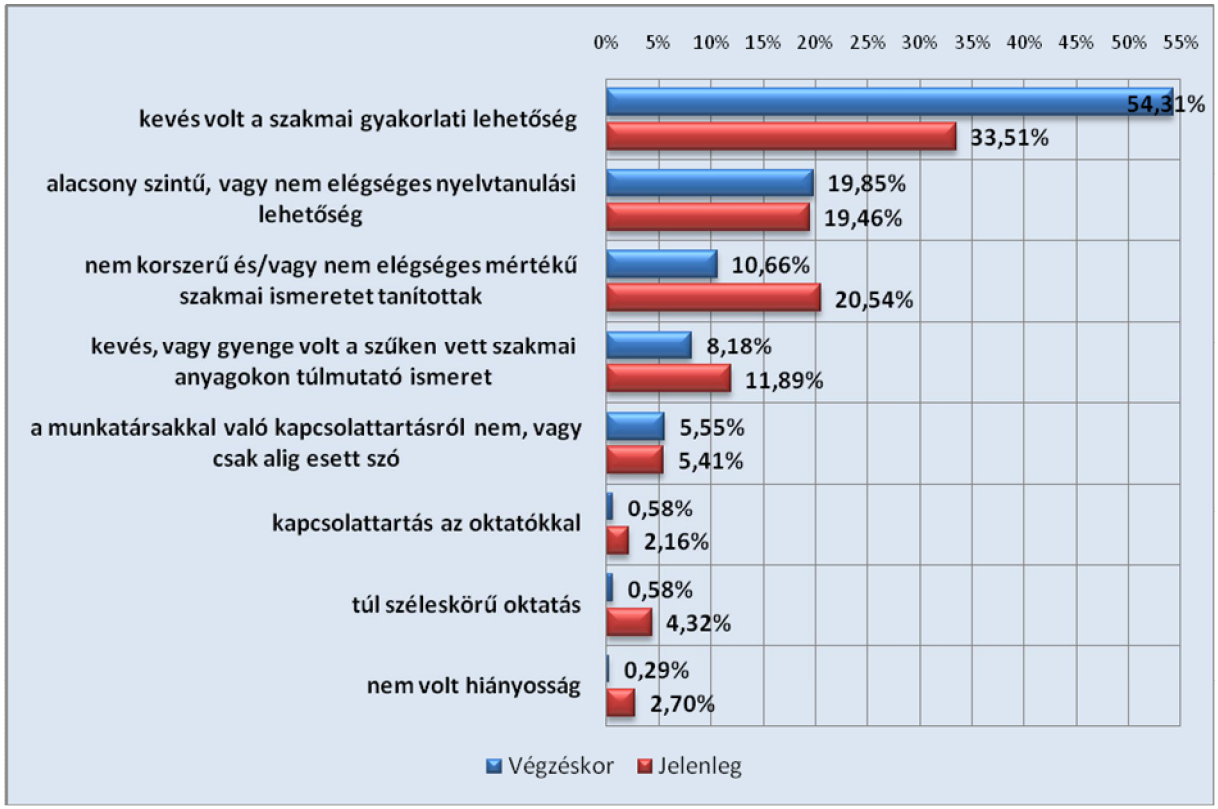

Forrás: az öregdiák kérdőívek adatai

2.4. Továbbképzés

A válaszadók túlnyomó többsége (91,98%) igennel válaszolt arra a kérdésre, hogy igénybe venne-e továbbképzést a jövőben. A válaszok alapján az egyetemnek szem előtt kell tartania, hogy az öregdiákok 23,53%-a szívesen venne részt újabb diplomára irányuló képzésben, és 10,22%-a gondolkodik doktori vagy ehhez hasonló képzésben.

101. táblázat: Szakmai továbbképzés irányai

	2003-ban végzettek	2006-ban végzettek	Összesen
tanfolyam	32,64%	23,46%	27,55%
újabb egyetemi /MA, MSc/, főiskolai /BA, BSc/ képzés	23,61%	23,46%	23,53%
vállalati tréning	19,44%	29,05%	24,77%
PhD, MBA, DLA	14,58%	6,70%	10,22%
önképzés	8,33%	11,73%	10,22%
egyéb továbbképzés	1,39%	5,59%	3,72%

Forrás: az öregdiák kérdőívek adatai

3. ÖSSZEFOGLALÁS

A Széchenyi István Egyetem a Nyugat-dunántúli régió egyik szellemi és kulturális központjaként számon tartott intézmény, melynek egyes szakmai területein jól megfigyelhetők az utóbbi években bekövetkezett változások. A munkaerő-piaci változások nyomon követéséhez, a végzettek tapasztalatainak összegyűjtéséhez nagyon fontos a Diplomás Pályakövetési Rendszer és annak akár pozitív, akár negatív eredményeinek a számba vétele. Továbbá elkerülhetetlen a vezető kör általi következtetéseinek levonása, esetleges változtatások meghozatala a stratégiai és minőségbiztosítási szempontok figyelembe vételével. A tanulmányból láthatók a Széchenyi István Egyetem jó eredményei, ez jelentheti a képzés és az intézmény sikerességét és bizonyosan hozzájárul a térség gazdasági aktivitásához is. Ezeknek az eredményeknek a fenntartásához és esetleges növeléséhez azonban az eddigieknél is több energia szükséges, mivel minden bizonnyal az ilyen jellegű kutatások jelentős szerepet fognak játszani nemcsak a jövőbeli jelentkezéseknél, hanem a felvételi rangsorok eredményeinél is.
A tanulmány a kérdésekre adott válaszokat mutatja be, pusztán az eredményeket közli, nem tér ki lehetséges okokra és azok magyarázatára.

4. MELLÉKLETEK

4.1. Módszertan

Az egyetem jelenlegi és volt hallgatóinak körében lefolytatandó kérdőíves adatfelvételek célja egy olyan, folyamatosan bővülő, a hallgatói életpályák megfigyelésére és időbeli változások, elmozdulások követésére alkalmas adatbázis kialakítása, amely integrált, dinamikus vizsgálatok elvégzésére nyújt lehetőséget, a több elemből álló struktúra időbeli kifutásával pedig panelvizsgálatként funkcionálhat bizonyos alminták esetében. A kutatási struktúra három főiránnyal rendelkezik, a megfelelő adatfelvételi lépésekkel párosítva.

11. táblázat: A kutatás főirányai

Főirány	Eszköz
1. A hallgatók előzetes várakozásai és elsődleges tapasztalatai az egyetemmel kapcsolatban	Az elsőéves hallgatók körében lefolytatott kérdőíves vizsgálat
2. A hallgatók összefoglaló értékelése az egyetemi tanulmányok időszakáról, munkaerőpiaccal kapcsolatos várakozások	A végzős hallgatók körében lefolytatott kérdőíves vizsgálat
3. A munkaerő-piaci integráció folyamata, az egyetemi képzés gyakorlati eredményei	A végzett hallgatók körében két alkalommal lefolytatott kérdőíves vizsgálat

A megjelölt főirányokon kívül a kérdőíves vizsgálatok alkalmasak arra, hogy alapvető információkat nyújtsanak az egyetemi hallgatók szocio-demográfiai státuszáról (életkörülmények, földrajzi elhelyezkedés, mobilitás).
A fentiekben bemutatott háromféle kérdőíves vizsgálat mindegyike önkitöltős módszerrel készül. Nem várható el, hogy mindhárom kérdőív esetén a teljes vizsgálni kívánt populáció részt vegyen a felmérésben, de minta sincs meghatározva előzetesen, így ahol szükséges, a reprezentativitás utólagos kvótákkal, illetve súlyozással biztosítható.
A három – illetve az utánkövetéses vizsgálat két lépcsőjével együtt négy – adatfelvétel esetében kiemelten fontos kérdés az összehasonlíthatóság. Az összehasonlíthatóságnak jelen esetben két szintje van, ezt az alábbi 2. táblázat szemlélteti.

12. táblázat: Az összehasonlíthatóság szintjei

Általános	Korlátozott mértékben követni az időbeli tendenciákat és változásokat olyan módon, hogy a kérdőívek egyező blokkjai és elemei összehasonlításra kerülnek, mind az azonos kérdőívek különböző időben történt felvétele, mind pedig a különböző kutatási lépcsők teljes adatbázisának összehasonlítása alapján.
Panelvizsgálat	Időbeli összehasonlítások és életpálya-vizsgálatok elkészítése oly módon, ami lehetővé teszi a rendszerbe bekerült hallgatók azonosíthatóságát. Így a teljes rendszer kifutásával csökkenő elemszámú mintán ugyan, de azonos összetételű válaszadói kör bevonásával végezhetők el az elemzéseket. Ebben az esetben kiemelten fontos az azonosíthatósághoz szükséges minimális mennyiségű személyes adat bizalmas és gondos kezelése.

Technikai szempontból a végzettek megkérdezése tekinthető a legbonyolultabbnak, mivel ebben az esetben a már végzett hallgatókat kell elérni. A felvételi módszer ugyancsak önkitöltős, de ebben az esetben a kérdőíveket vagy postai úton kell kiküldeni, vagy e-mailben, elektronikus úton kell

ösztönözni a kérdőívek kitöltését. A végzett hallgatók felmérése két lépcsőben zajlik; 2, illetve 5 évvel a diploma megszerzése után kérdezzük meg a volt hallgatókat életpályájuk alakulásával kapcsolatban.

Az adatfelvétel jellegéből kiindulva figyelmet kell fordítani egyrészt a kérdőívek terjedelmére, másrészt pedig arra, hogy a kitöltés menete a hallgatók számára egyszerű és egyértelmű legyen. Ennek érdekében egyrészt úgy kellett meghatározni a kérdőívekben szereplő kérdések, témakörök mennyiségét, hogy a kitöltés 5-10, maximum 15 perc alatt végrehajtható legyen, másrészt pedig a lehető legegyszerűbb kérdéstechnikákat (egyszeres választás, többszörös választás, preferenciaválasztás, egyszerű négy- és ötfokozatú skálák) kellett alkalmazni.
A vizsgálatban szereplő kérdőívek úgy kerültek összeállításra, hogy a lehető legszélesebb lehetőséget nyújtsák az összehasonlításokra és longitudinális elemzések elvégzésére. Az alábbiakban nagy vonalakban látható a vizsgálat egyes fázisaiban szereplő kérdőívek tematikus vázlata.

13. táblázat: A kérdőív felépítése

Blokk	Információk
Azonosítás	Név, elérhetőségek
Szocio-demográfiai	Lakhely, családi állapot, gyermekszám,
Elhelyezkedés	Hogyan, amennyi idő alatt
Egyetem és munkavállalás	Segítség a munkakeresésben, tapasztalatok hasznosítása
Foglalkozási státusz	Terület, munkakör, munkabér, presztízs, vállalat jellemzői
Az egyetemi képzés értékelése	Erősségek, hiányosságok
Továbbképzés	Továbbképzés szükségessége, továbbképzés formája, tényleges továbbképzések
Nyelvtudás	Szint, nyelvvizsga, fontosság

4.2. Általános és szocio-demográfiai adatok

A 2002/2003-as illetve a 2005/2006-os tanévben záróvizsgát tett hallgatók közül 358-an töltötték ki a kérdőívet, a visszaküldési arány egyetemi szinten 15,39%, amely megfelel a hasonló kutatások országos átlagának. Az alábbi táblázat bemutatja a megkérdezett öregdiákok részvételi aktivitását.

14. táblázat: A lekérdezésben részt vevő öregdiákok aktivitása és a reprezentativitás

2003-ban végzettek	Válaszadók száma
Deák Ferenc Állam- és Jogtudományi Kar	1
Kautz Gyula Gazdaságtudományi Kar	27
Műszaki Tudományi Kar	120
Petz Lajos Egészségügyi és Szociális Intézet	13
Végösszeg	**161**

2006-ban végzettek	Válaszadók száma
Deák Ferenc Állam- és Jogtudományi Kar	1
Kautz Gyula Gazdaságtudományi Kar	68
Műszaki Tudományi Kar	114
Petz Lajos Egészségügyi és Szociális Intézet	14
Végösszeg	**197**

Forrás: az öregdiák kérdőívek adatai

15. táblázat:Reprezentativitás

	Végzettek száma	Megkérdezettek száma	Reprezentativitás
2003-ban végzettek	**1015**	**161**	**15,86%**
2006-ban végzettek	**1311**	**197**	**15,03%**
Összesen	**2326**	**358**	**15,39%**

Forrás: az öregdiák kérdőívek adatai

A kari létszámadatokat vizsgálva elmondható, hogy a kitöltött kérdőívek között alulreprezentált csupán a DFK és ZMI. Az 1-1 fő válaszadó a DFK-n sem tekinthető értékelhetőnek a reprezentativitás szempontjából.
A felmérés egészét nézve a nők válaszadási hajlandósága magasabb volt, mint a férfiaké. Karokat tekintve a 2003-as adatoknál kb. hasonló arányban válaszoltak a megkérdezettek, azonban a 2 éve végzetteknél a KGYK és a PLI esetében a nők a MTK-nál pedig a férfiak válaszoltak nagyobb arányban.

16. táblázat: Férfi-nő arány

	férfi	nő
2003-ban végzettek	**49,07%**	**50,93%**
2006-ban végzettek	**47,72%**	**52,28%**
Összesen	**48,32%**	**51,68%**

Forrás: az öregdiák kérdőívek adatai